

Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi
The Journal of International Social Research
Cilt: 10 Sayı: 51 Volume: 10 Issue: 51
Ağustos 2017 August 2017
www.sosyalarastirmalar.com Issn: 1307-9581
Doi Number: <http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1780>

ÇAĞDAŞ TÜRK SERAMİK SANATINDA GENÇ KUŞAK SANATÇILARIN ÇALIŞMALARINDA SADE YAKLAŞIMLAR

PLAIN APPROACHES IN THE WORKS OF YOUNG GENERATION ARTISTS IN THE ART OF TURKISH CONTEMPORARY ART OF CERAMICS

Gökçe UYSAL*

Öz

Çağdaş Türk Seramik Sanatı başlangıcından günümüze kadar pek çok değerli sanatçının katkısı ile gelişmiştir. Bu gelişmede sanayileşmenin, sanat eğitimi veren kurumların ve Çağdaş sanat sergilerinin artmasının payı büyüktür. Toplumdaki sanat bilincinin çoğalması ile Çağdaş Seramik Sanatı da daha büyük kitlelere ulaşmaya başlamıştır. Günümüz Seramik sanatında genç kuşak sanatçıların eserleri sanat alanına değer katmaya devam etmektedir. Eserlerinde minimalist bir yaklaşım ile sadeliği benimseyen genç kuşak sanatçılar, kendilerini bazen tek bir çizgi ile ya da rensizlik ile de anlatabilmektedirler. Bu makale de Çağdaş Türk Seramik Sanatında eserlerinde sadelikten yana olan genç kuşak sanatçılar, eserleri üzerinden değerlendirileceklerdir.

Anahtar Kelimeler: Seramik, Sanat, Genç, Minimalizm, Sadelik.

Abstract

Turkish Contemporary Art of Ceramics has developed with the contributions of many valuable artists since the beginning. The roles of increasing industrialization, the institutions where art education is given and the contemporary art exhibitions are significant. Along with the increasing consciousness of art of the society, Contemporary Art of Ceramics has started to reach larger masses. The works of young generation artists in contemporary art of ceramics have continued to enrich this field of art. Young generation artists, who adopt a minimalistic approach and plainness in their works, can sometimes express themselves with a single line or colorlessness. In this article, young generation artists adopting plainness in their works are going to be analyzed through their works.

Keywords: Ceramics, Art, Young, Minimalism, Plainness.

GİRİŞ

1923'te Cumhuriyet'in ilanından günümüze kadar geçen dönemde Türkiye'de pek çok alanda olduğu gibi sanatta da önemli gelişmeler yaşanmıştır. Sanat eğitimi veren okulların açılması, genç sanatçıların yurtdışına sanat eğitimlerine gönderilmesi ve ilk kişisel sanat atölyelerin faaliyet göstermesi Türkiye'de sanat adına önemli yeniliklerdendir. Cumhuriyet sonrası gelişen kültür ve sanat ortamı diğer sanat dallarında olduğu kadar Seramik sanatını da etkilemiştir. Bu gelişimde; sanayileşmenin artması ve seramik fabrikalarının kurulmasının yanında, Güzel Sanatlar Fakültelerinin ve Seramik bölümlerinin varlığı, kişisel seramik atölyelerinin açılması ve çağdaş seramik sergilerinin çoğalmasının önemli katkıları vardır. Bütün bu yenilikler, toplumda Çağdaş Seramik Sanatı bilincinin yükselmesini sağlamıştır. Gün geçtikçe sayısı artan nitelikli Seramik Bölümlerinde, alanında yetkin pek çok akademisyen genç nesil Seramik sanatçılarını yetiştirmiş ve yetiştirmektedir.

Bahsi geçen genç nesil Seramik sanatçıları 30'lu yaşların sonlarında 40'lı yaşların başlarındaki sanatçılardır. Genç sanatçılar sadece aldıkları eğitim ile değil aynı zamanda kendi sanat anlayışları ve ifade biçimleri ile günümüz Türk Seramik Sanatına yeni bir soluk getirmişlerdir. Bu sanatçılar belli başlı kalıplara sıkışık kalmamış farklı anlayışlara girmiş yeni yaklaşımları korkusuzca denemişlerdir. Her biri farklı eğilimlerde başarı göstermiş olsa da, bu makalede özellikle çalışmalarında sadelikten yana olan, minimal sanat anlayışını benimseyen genç seramik sanatçıları, çalışmalarını üzerinden örneklendirilerek değerlendirilecektir. Bu değerlendirme yapılırken ilk önce, Çağdaş Türk Seramik Sanatının gelişiminden kısaca bahsedilecek daha sonra; endüstriyel materyallerin tekrarından oluşturulan minimalist çalışmalar ile formda ve renkte yalınlığın tercih edildiği sade çalışmaların ortak ve farklı özellikleri anlatılacak ve en sonunda da Genç Kuşak Türk Seramik Sanatçıları'nın sade çalışmalarını ele alınacaktır.

1. Çağdaş Türk Seramik Sanatının Gelişimi

Seramik sanatı, Anadolu topraklarında çok eski zamanlardan günümüze kadar gelmektedir. Kil, Türkiye'de özellikle İç Anadolu bölgesinde çeşitli ve zengindir, buda Seramik sanatının gelişiminde önemli bir etkidir. Ayrıca, özellikle Anadolu Selçuklularından Osmanlı imparatorluğuna kadar uzanan tarihsel

* Arş. Gör. , Gaziantep Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi.

süreçte Çinicilik ve Seramik gerek ustalık açısından gerekse estetik değer açısından oldukça gelişmiştir. Geleneksel Türk Seramik Sanatı olarak adlandırılan bu dönem, kültürel mirasımızı oluşturur. Daha sonra Cumhuriyet'in ilanıyla Çağdaş Türk Seramik Sanatı olarak dile getirilen dönem başlamıştır.

Osmanlı İmparatorluğunun yıkılması ve Yeni Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulması ile ülkeyi Kurtuluş savaşının izlerinden kurtarmak, kalkındırmak ve geliştirmek için pek çok alanda reformlar yapılmıştır. Bu reformların başında da eğitim reformu gelir. Ülkenin aydın gençleri yurtdışındaki okullarda eğitime gönderilmişlerdir. Daha sonra vatana geri dönen bu aydınlar aldıkları eğitimleri burada açılan okullarda öğrencilere aktararak onların da gelişmesini sağlamışlardır. Eğitim amaçlı yapılan bu girişim sadece Fen ve Sosyal Bilimler alanlarında değil Sanatta da etkili olmuştur. Bütün bu süreci ve o dönemin koşullarını Ağatekin, şu sözler ile özetler;

Cumhuriyet'in ilk on yılında toplumdaki tüm alt ve üst tabakalar arasındaki uçurum kaldırılmış, toplumdaki köhneleşmiş zihniyet kalıplarından arınıp yenilikçi, modernize olma yolundaki yeni bir toplum düzenini, ortaya koyma yolunda çalışmalar yapılmıştır. Bu reformcu müdahale, toplumun tüm kurum ve bireyleri üzerinde yenilikçi bir tavır ortaya koymuştur. Yaşam tarzında meydana gelen bu önemli değişim seramiğe de yansımış, o güne kadar egemen olan, geleneksel üretim tarzı değişerek çağın gereksinimlerine yanıt verebilecek, teknik ve teknolojik anlamda kalkınmaya yönelik girişimler başlamıştır (Ağatekin, 1993: 14).

Seramik Sanatı, hem yurtdışına gönderilen İsmail Hakkı Oygur, Hakkı İzzet ve Vedat Ömer Ar gibi sanatçılar sayesinde hem de sanayileşmenin ve endüstrinin gelişimi sonucunda açılan seramik fabrikaları sayesinde bu süreçten üstüne düşen payı almıştır. Eğitim ve sanayileşme alanlarında bu gelişmeler yaşanırken ilk kişisel seramik atölyesini, Türkiye'nin ilk kadın seramik sanatçısı olan Füreya Koral açmıştır. Koral, tedavi amaçlı gittiği İsviçre'de Seramik ile tanışmış, daha sonra İstanbul'a döndüğünde kendi seramik atölyesini kurmuştur.

1930'larda üniversitelerde seramik eğitiminin temeli atılmış ve 1950'lerde modern seramik sanatının başlaması, geleneksel Anadolu seramiğine Cumhuriyet'ten sonra farklı bir boyut kazandırmıştır... 1950'lerde Füreya Koral'ın öncülüğünde başlayan çağdaş sanat seramiği 1970'lerde gelişerek devam etmiş, seramiğin "sanat" boyutu seramik sanatçılarımızın özverili çalışmaları ve özgün eserleriyle bugüne taşınmıştır (Oral, 2005: sayfasız).

Daha sonraki yıllarda eğitim kalitesi de yükselen Seramik Bölümleri ile birlikte, düzenlenen öğrenci yarışmaları ve seramik sergileri sayesinde toplumda Seramik Sanatı bilinci sağlamıştır.

1950'li yıllarda Çağdaş Seramik Sanatına öncülük eden Füreya Koral, Ayfer Karamani ve Sadi Diren gibi sanatçıları onlar gibi bu sanat'a emek veren ve başarı gösteren birçok değerli sanatçı takip etmiştir. 60'lı 70'li yıllara geldiğinde Seramik Sanatı'nda etkin rol üstlenen Alev Ebuziyya, Atilla Galatalı, Tüzüm Kızılcın, Bingül Başarır, Erdiñ Bakla, Jale Yılmabaşar, Hamiye Çolakoğlu ve Güngör Güner gibi daha nice değerli sanatçılar vardır. Bütün bu sanatçılar kendi alanlarında gerek form gerek duvar panosu çalışmalarıyla Seramik Sanatına kendi kimliklerini yansıtmışlardır.

1980'li 90'lı yıllarda zamanın ve toplumun ilerlemesi ile paralel olarak sanat anlayışı da değişmiştir. Bu yıllarda Seramik Sanatında çoğunlukla soyut ve anlatımcı çalışmalar görülmüştür. Bu dönemin temsilcileri arasında; Sevim Çizer, Zehra Çobanlı, Sadettin Aygün, Bilgehan Uzuner, Ayşegül Türedi Özen, Soner Genç, Sibel Sevim, Hüseyin Özçelik, Kemal Uludağ, Emre Feyzoğlu ve Kaan Canduran gibi isimler vardır.

Tarih 2000'li yıllara geldiğinde, bu çalışmanın ana konusu olan genç kuşak sanatçılar eserleriyle Çağdaş Türk Seramik Sanatı'na yeni bir soluk getirmeye başlamışlardır. Bu sanatçılar arasında Elif Ağaoğlu Ağatekin, Deniz Onur Erman, Pınar Baklan Önal gibi başarılı kadın sanatçılar olduğu gibi Minimalizm üzerine çalışmalarda bulunan Kemal Tizgöl, Hasan Şahbaz gibi isimlerde gerek sanatsal eserleriyle gerekse akademik çalışmaları ile bu yazıya kaynak olmuşlardır. Buraya kadar, Çağdaş Türk Seramik Sanatının zaman içindeki gelişimine ve bu gelişimde emeği geçen başlıca sanatçılara kısaca değinilmiştir. Son bölümde genç sanatçıların sade çalışmalarına ayrıntılarıyla değinilecektir.

2. Sadelik

Sanatta "Sadelik" denildiğinde aklımızda net bir fikir canlanmayabilir fakat Minimalizm daha tanıdık bir kavramdır ve bu kavram hakkında daha çok fikrimiz vardır. Bu makalede bahsedilecek olan, Sadelik doğrudan Minimal Sanatı kastetmese de bahsi geçen Sadeliği daha iyi anlayabilmemiz için Minimalizm kavramını hatırlatmak gerekir.

Minimalizm ya da başka bir deyişle ile Minimal art, ilk olarak 1965'te İngiliz filozof Richard Wolheim tarafından dile getirilmiştir. Fransızca'dan gelen "minimum" sözcüğünden türetilen Minimalizm kelime

anlamı olarak; bir şey için gerekli olan en az miktar şeklinde tanımlanabilir. Bu şekilde tanımlandığında geniş bir kapsamı olan bu kavram, sanatsal açıdan Kalay'a göre; " Minimalizm bir fikri minimum sayıda renk, değer, biçim, çizgi ve dokuya indirgeyerek vurgulamak olarak tanımlanabilmektedir. Kendisinden başka hiçbir obje veya deneyimi sembolize etmek ve sunmak fikrine katılmamaktadır"(Kalay, tarih: s. 4). Yine Kalay'a göre; "Soyut Ekspresyonizm'e karşı ortaya çıkmış olan Minimalizm, figüratif anlatımdan uzak, sembolik anlatımı reddeden ve sadece varlık olarak izleyiciyi etkilemeyi hedefleyen bir akımdır" (Kalay, 2013: 3)

1965 ve sonrasında Amerikan sanat ortamında Soyut Ekspresyonizm ve Pop - Art'a karşı bir tavırla ortaya çıkmış olan Minimal Sanat'ın sloganı "Less is more", Türkçesi "Az çoktur" olarak kabul görmüştür (Aureli, 2015: 5). Bu düşüncenin çıkış noktası; basit ve yalın objelerin, seri üretim malzemelerin tekrarlanarak kişisizleştirilmesine dayanır. Bu sanat akımının içeriği ve kapsam alanı ile ilgili görüş Adnan Turani' "Sanat Terimleri Sözlüğünde şu dizeler ile yer almaktadır.

Minimal sanat objeleri basit, seri olarak imal edilmiş ve hatta sıralanmış şekilde kompozite edilmelidir. Ayrıca minimal sanatın objelerinin temelde makine ile üretilmiş kişisiz olmaları önem taşımaktadır. Bu nedenle bu anlayışta eser üretenler, kişilikten yoksun parlak yüzeyleri olan, çelik, pleksi ve ayna camı gibi maddeleri kendi eserlerinin yapımında tercih etmektedirler(Turani, 2010: 96).

Minimalistler, sıradan bir nesnenin örneğin tuğlanın bir mekân içerisine yan yana dizerek başka bir deyiş ile tekrarlayarak yeniden düzenlenmesi ile bir heykel ortaya koyabilirler. Bu minimalist yaklaşımın başlıca yapıtları arasında Carl Andre'nin "Eşdeğer VIII" adlı eseri önemli örneklerdendir.

Fotoğrafl 1: Carl Andre " Equivalent VIII", 1996

<http://www.tate.org.uk/art/artworks/andre-equivalent-viii-t01534> (Erişim Tarihi: 03.04.2017)

Carl Andre'nin bu eseri ile ilgili Antmen'in görüşü şudur;

1972 yılında Tate tarafından satın alındığında İngiltere'de büyük sansasyona neden olan "Eşdeğer" le ilgili olarak, "Tuğlayla saat yapmak neden o kadar tepki çekmişti hiçbir zaman anlam veremedim" diyen Carl Andre, endüstriyel malzeme kullandığı yapıtlarını her zaman yerde sergilemiş, kendi idealindeki heykelin uzayıp giden bir yol olduğunu söylemiştir. Üç boyutlu sanat nesnesi olarak geleneksel ya da modernist heykele alışık olan izleyicinin beklentilerini yerle bir eden "Eşdeğer", özerkliğinden çok bağlamsallığı nedeniyle modernizmden kopuşu simgeleyen önemli yapıtlar arasındadır (Antmen, 2008: 180).

Buraya kadar değinilen Minimalizm kavramı bu makalenin kastettiği Sadelik kavramını tam olarak karşılamasa da yazının çıkış noktası hakkında bir fikir vermiştir. Makalenin ana konusu Sadeliğe gelecek olursak, buradaki sadelikten kasıt; gerek form gerek renk olarak abartıdan uzak "basit" çalışmalardır. Basit kelimesi negatif bir anlam çağırırsa da tabii ki bayağı anlamında kullanılmamaktadır. Tam tersine çalışmayı yücelten, zenginleştiren bir anlamı vardır. Sade çalışmalarda yalın bir dil, bilinçli olarak tercih edilir. Bu tür çalışmalar anlatımcılıktan uzak, abartıdan kaçınılmış başka bir deyiş ile sanatsal beceriyi göze sokmayan çalışmalardır. Tizgöl'ün Minimal Sanat için kullandığı "Temiz, yalın, arı ve anlatımcılığa tümüyle karşı bir estetik anlayış ortaya koyan akım" (Tizgöl, 2008: 52) tanımı ile makalenin ana konusu olan Sadelik kavramı örtüşmektedir.

Çağdaş Seramik Sanatında Sadelikten anlatılmak istenen, form ve renkte daha yalın denemelerin tercih edildiği çalışmalardır. Bu tür çalışmalarda, formlarda rastlantısızlıktan uzak bilinçli düz çizgiler kullanılırken, renklerde az sayıda gözü yormayan sırlar ve teknikler hatta çoğu zaman sırsız yüzeyler öne çıkar. Buradaki amaç her sanatçının düşünce ve duygusuna göre değişse de genel yargı, eser ile verilmek istenen duygunun alıcıyı yormadan net bir anlatımla karşıya iletilmesi olarak yorumlanabilir. Kalay'a göre;

Minimal Sanat felsefesinden etkilenen ve bu ilkeleri kendilerine yakın gören birçok seramik sanatçısı bu yönde çalışmalar üretmiştir. Dekoratifliğe karşı yalınlığı elde etmek amacıyla çalışmalarını fazlalıklardan arındırıp, düz çizgiler kullanarak dikkatleri doğrudan forma çekmeye çalışmışlardır. Öne çıkartılan form estetiği ise Minimal Sanat Akımı'nın formu yücelten tavrıyla da benzerlik göstermektedir (Kalay, 2013: 3)

Buraya kadar anlatılan Çağdaş Seramik Sanatında Sadelik kavramını, sadeliği benimseyen genç kuşak sanatçıların çalışmaları üzerinden örneklendirerek açıklamanın daha yararlı olacağı düşünülmektedir.

2. 1. Genç Kuşak Seramik Sanatçıların Çalışmalarında Sadelik

30'lu yaşların ortalarındaki genç kuşak seramik sanatçılardan çalışmalarında sadeliği tercih eden pek çok sanatçı vardır fakat bu yazıda sırasıyla Betül Demir Karakaya, Gökçe Özer Eröz, Emre Can, Kadir Ertürk ve eserlerinden bahsedilecektir.

2. 1. 1. Betül Demir Karakaya

1978 İzmir doğumlu olan sanatçı seramik eğitimine önce Moskova'da başlamış daha sonra Hacettepe Üniversitesine geçerek lisans eğitimini burada bitirmiştir. Ardından Yüksek Lisans ve Sanatta Yeterlik eğitimini Anadolu Üniversitesinde tamamlayan Karakaya'nın eserleri pek çok ülkede sergilenmiş ve koleksiyonlarda yer almıştır.

Karakaya'nın bu yazıda örnek sanatçı olarak tercih edilmesinin sebebi "Çan" temalı seramik çalışmalarıdır. Sanatçının Çan'ları oldukça yalın, naif ve bir o kadar da ihtişamlıdır. Özellikle 2015 yılında Galeri Soyut'ta gerçekleştirdiği "Sesime Ses Ver" adlı sergide sergilediği eserleri sadelikleri ile göz dolduran çalışmalarıdır. Sanatçı bahsi geçen çalışmalar da çan formunu farklı seramik teknikleri ve sergileme yöntemleri ile çeşitlendirmiş ve her birine farklı estetik değerler katmıştır.

Fotoğraf 2: Betül Demir Karakaya, "Ses" Kalıpla ve elle şekillendirme, 1100 °C, 2015.

Fotoğraf: Betül Demir Karakaya Arşivi

Sanatçının, Sesime Ses Ver isimli sergisi, basın bülteninde şu dizeler ile anlatılmaktadır;
Seramik çanlar sanatçının egolarından vazgeçişinin işaretini taşır.. İzleyiciyi kurduğu oyuna davet eder..bu oyun sayesinde izleyici ile iletişime geçer..insanlığın ortak mirası ruh; farklı seslerin tınısında harekete geçer.. etkileşimin dinamizmi birin sessiz-kör çılgılığından uzak bir diyaloga dönüşür.. bu sanatçının dışavurumu - ifadesidir.. dokunarak, vurarak, hissederek ve duyarak kurduğu ilişki izleyicinin sesi olur.. diyalog başlar.. sıra sende.. sesime ses ver..¹

¹<http://galerisoyut.com.tr/betul-demir-karakaya-2015/#5db1d46a-5b52-9> (Erişim Tarihi: 05.08.2017)

Fotoğrafl 3: Betül Demir Karakaya, “Sesime Ses Ver”, Kalıp ve el ile şekillendirme, Renkli Bünye, Obvara Pişirimi Fotoğraf: Betül Demir Karakaya Arşivi

Sanatçı, kendisinin de dediği gibi bu çalışmalarda izleyici ile iletişim halindedir. Karakaya'nın eserlerini gören izleyici, Çanların cazibesine kapılarak, kendini bu diyalogda istemsizce bulur ve bundan zevk alır. Ve bütün bunları sanatçı, izleyiciyi zorlamadan, yormadan kendiliğinden başarır. Karakaya'nın bu çalışmaları sade çalışmalara iyi birer örnektir.

2. 1. 2. Gökçe Özer Eröz

Genç kuşak sanatçılar arasında başarılı bir yol çizen Gökçe Özer Eröz, eserlerinde sade yaklaşımı benimseyen sanatçılarıdır. Eröz, 1984 yılında Afyon'da doğmuştur. Lisans, Yüksek Lisans ve Sanatta Yeterlik Eğitimini Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik Bölümünde tamamlayan sanatçı, 2008 - 2009 yıllarında Universitätzu Köln'de eğitim almıştır. Seramik Sanatının yanında Yoga eğitmenliği de yapan Eröz'ün bu konudaki deneyimini eserlerine yansımaktadır.

2013 yılında lisansüstü tez projesi kapsamında gerçekleştirdiği seri çalışmaları “Başlarla Baş Edemiyorum” ve “Aramızda Mükemmel Olmayan Var mı?” yalın formları ve sırsız yüzeyleri ile sade bir estetiğe sahiptirler. Özellikle Başlarla Baş Edemiyorum isimli seramik heykel serisi figüratif formlara sahip olmalarının yanında düz ve gösterişten uzak görüntüleri ile dikkat çekicilerdir.

Fotoğraf 4: Gökçe Özer Eröz, “Başlarla Baş Edemiyorum XII”, 2012,48.00x33.00x10.00 cm, Stoneware
Fotoğraf: Gökçe Özer Eröz Arşivi

Özer'in “Başlarla Baş Edemiyorum” adlı eserleri ile ilgili Aksoy; şu dizeleri dile getirmiştir.
... Özer'in heykelciklerinde kocaman ve hantal gövdeler üzerinde küçücük duran başlar, bir ikiliğin sembolleri gibidir. İktidarın verdiği erkle şişen egolar bedeni imlerken, küçücük kalan başlar ise erkin körelterek küçülttüğü akla işaret ederler. İnsan uygarlığının en eski malzemesi olan çamurdan, uygarlığımızın en eski kavramı olan iktidar şekillenir Özer'in ellerinde. (Sergi tanıtım yazısı)

Fotoğraf 5: Gökçe Özer Eröz, "Aramızda Mükemmel Olmayan Var Mı?" Düzenleme, Stoneware
Fotoğraf: Gökçe Özer Eröz Arşivi

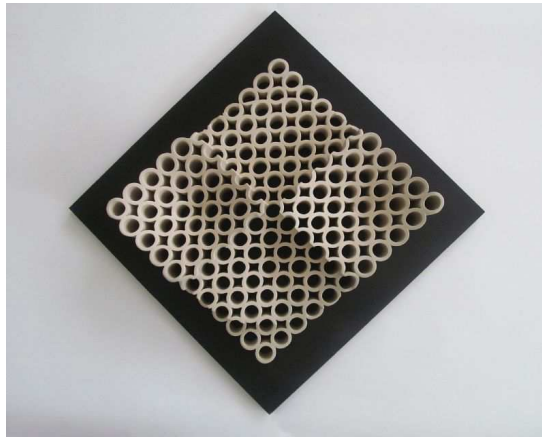
Yine aynı proje kapsamında gerçekleştirdiği "Aramızda Mükemmel Olmayan Var mı?" isimli seri çalışmalarında sanatçı, seramiğin en temel tekniklerinden olan sucuk tekniğini kullanmıştır. Bilinçli olarak bırakılan parmak izleri ve deformasyonlar çalışmaların kavramsal anlamıyla da bütünlük sağlamıştır. Sanatçı bu çalışmaları hakkındaki yaratım süreci için şu dizeleri kaleme almıştır;

Bu çalışmada araştırmacı wabi-sabi estetik disipliniinde var olan her şeyin kusurlu (imperfect) diğer bir deyişle, mükemmel olmadığı düşüncesinden ilham almıştır. İnsanoğlu ise geçmişten günümüze varlığının hep kusursuz olduğunu düşünmüştür. Oysa bireyin mükemmel ve eksiksiz olması varoluşa aykırı bir durumdur...1200°C'de beyaz çamurun kendi rengini kullanarak şekillendirilen seramik heykeller asimetric yapıları, eksikli görünüşleri ve plastik dokuları ile bireylere yüksek egolarını ve kendilerini mükemmel olarak düşünmelerini sorgulatmayı amaçlamaktadır. (Özer, 2013: 88)

2. 1. 3. Emre Can

Sırsız ve birimlerin tekrarından oluşturduğu çalışmaları ile öne çıkan genç sanatçılardan biri de Emre Can'dır. 1984 Bozüyük doğumlu olan sanatçı lisans ve yüksek lisans eğitimini Afyon Kocatepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Seramik bölümün' de tamamlamıştır. 2013 yılında başladığı Sanatta Yeterlik eğitimine halen Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsünde devam etmektedir. Aynı zamanda bu üniversitede Araştırma Görevlisi olan sanatçı 2014 yılında Kütahya 'da düzenlenen I. Dumlupınar Seramik Yarışması'nda torna dalında ödül almıştır.

Sanatçının çalışmaları genellikle aynı birimin yan yana ya da üst üste dizilerek tekrarlanması ile oluşur. Nokta ve Çizginin Seramik Sanatında kullanımı üzerine yaptığı yüksek lisans çalışmasında, özellikle bu iki temel birimi tasarım yöntemlerini kullanarak çeşitlendirmiştir.

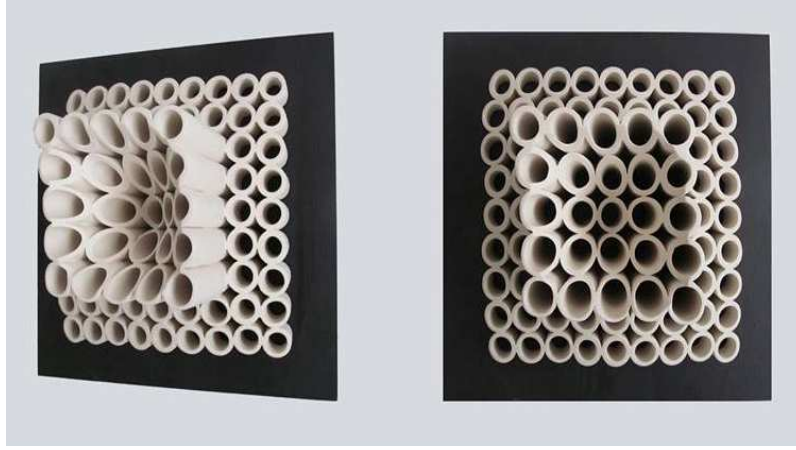

Fotoğraf 6. Emre Can, "İsimsiz", Döküm Yöntemi ile Şekillendirme, 40 x 40x 12cm, 1160°C, 2013.
Fotoğraf: Emre Can Arşivi

Eserlerin 'de sır kullanmayan sanatçı; yaratım sürecini ve çalışmalarını hazırlarken nelere dikkat ettiğini şu şekilde açıklamıştır;

Bu noktaların ve dikeyde çizgilerin bir araya gelmesi ile formun bütününde bir hareket meydana gelmektedir. Bütün bir formun içyapısını göstermek için kesitler alınmıştır. Bu da tıpkı doğadaki

nesnelerin kesitini alarak içyapısındaki dokuyu ortaya çıkarmak ile benzerdir. Bu çalışmalar aynı büyüklükteki noktaların ve aynı kalınlıktaki çizgilerin form üzerinde bir araya gelmesi ile oluşturulmuştur. Bütün formun kesiti alındığında ise iç yüzeyde noktaların bükülüp esneyerek şekillerinin değiştiği gözlemlenmiştir. Bu esneme ve ışık gölge etkisi ile farklı görsel etkiler elde edilmiştir. Aynı zamanda formlar üzerinde ışık gölgenin etkisini arttırmak için çalışmalar sırsız bırakılmıştır (Can, 2012: 59)

Fotoğraf 7. Emre Can, "İsimsiz", Döküm Yöntemi ile Şekillendirme, 27 x 27 x 18 cm, 1160°C, 2012.

Fotoğraf: Emre Can Arşivi

2. 1. 4. Kadir Ertürk

Kusursuz çalışmaları ile dikkat çeken bir diğer başarılı genç sanatçı da Kadir Ertürk'tür. 1980 Çan doğumlu olan Ertürk, liseden beri seramik ve çini üzerine farklı kurumlarda eğitim almıştır. Bunun yanında profesyonel olarak da bu iki dalda mesleki tecrübesi bulunan sanatçı, bütün bu tecrübesini eserlerine yansıtmaktadır. Çok sayıda karma sergiye katılan sanatçının ulusal ve uluslararası düzeyde 7 ödülü vardır.²

Eserlerinde genellikle sırsız yüzeyleri tercih eden sanatçı çoğunlukla astar kullanmakla birlikte nadiren mat sırlar uygulamaktadır. Yine çalışmalarında biçim olarak genellikle konik formları tercih eden Ertürk farklı arayışlarda da bulunmaktadır. Sanatçının bu yazıya örnek olan eserinde sır yerine astar kullanılmış biçim olarak da konik formlar tercih edilmiştir.

Fotoğraf 8. Kadir Ertürk, "Optik Kâse", Döküm tekniği ile şekillendirme, el dekoru astar, 1200 C°, 2017.

<http://www.sanatgezgini.com/kadir-erturk-seramik-optical-lined-bowl> (Erişim Tarihi 04.08.2017)

SONUÇ

Çağdaş Türk Seramik Sanatının filizlenmeye başladığı 1950'lerden günümüze kadar geçen zaman içerisinde Seramik Sanatı sürekli bir gelişim içinde olmuştur. Sanayi, teknolojinin gelişimi, toplumdaki kültür düzeyi ve sanat bilincinin artmasına katkıda bulunmuştur. Çağdaş Seramik Sanatı da bütün bu süreçten üstüne düşen payı almıştır. Seramik sanatına emek veren sanatçılar da kendilerini ifade etmenin bin bir farklı yolunu bulmuşlardır. Bu yolların başında sanatta sadelik gelir. Eserlerinde yalın ve duru bir dili tercih eden sanatçılar gün geçtikçe çoğalmaktadır.

²<http://www.sanatgezgini.com/marketplace/seller/profile/kadir-erturk>(Erişim Tarihi 04.08.2017)

Sanatta Sadelik kavramını, Sanat Tarihi literatüründe geçen Minimalizm'in bir uzantısı olarak düşünebiliriz. Aynı kavramlardır diyemeyiz çünkü Minimalizm, Soyut Ekspresyonizm ve Pop - Art'a tepki olarak ortaya çıkmıştır ve daha önceden de bahsedildiği gibi sıradan bir hazır üretim nesnesinin örneğin tuğlanın dizilimi ile oluşturulması mümkündür. Fakat sadeliğin böyle bir amacı yoktur. Sadelik, sadece renk, biçim ve anlam olarak basit ve anlaşılır olmayı hedefler. Günümüz genç kuşak Seramik Sanatçıları da eserlerine kendi benliklerini katarak, sanatta sadelik kavramına katkıda bulunmaya devam etmektedirler. Kendi içlerinde pek çok farklı tarz ve teknik'te başarı gösteren bu genç sanatçılar arasında eserlerinde sadelikten yana olanlar bu makalenin odak noktasını oluşturmuşlardır.

Makale konusu olarak özellikle sade çalışmaların seçilmesinin sebebi; tavrı olarak anlatılmak istenilenin tek bir çizgi ya da renkle bazen renksizlikle de verilebileceğine olan inançtır. Sanatta pek çok tarz ve teknik vardır elbet fakat sadelikten yana olan sanatçılar, vermek istedikleri mesajı ya da estetik kaygılarını gözü yormadan da karşı tarafa iletebilmelidir. Betül Demir Karakaya, Gökçe Özer Eröz, Emre Can ve Kadir Ertürk; eserlerinde yalın çizgileri, dokuları ve renkleri tercih eden kısacası sadeliği ön plana koyan genç sanatçılardır. Bu makale de Çağdaş Türk Seramik Sanatında daha uzun süre başarılı olacakları tahmin ve umut edilen bu genç sanatçılar ve eserleri ele alınarak Çağdaş Türk Seramik Sanatındaki değerleri bir kez daha göz önüne konulmuştur.

KAYNAKÇA

- AĞATEKİN, Mustafa (1993). *Cumhuriyet Sonrası Çağdaş Türk Seramik Sanatının gelişimi ve Anlatım Dili Yönünden Değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ANTMEN, Ahu (2008). *20. Yüzyıl Batı Sanatında Akımlar*, İstanbul: Sel Yayıncılık.
- AURELİ, V. Pier (2015). *Az Yeterlidir Mimarlık ve Asketizm Üzerine*, İstanbul: Lemis Yayınları.
- CAN, Emre (2012). *Nokta ve Çizginin Seramik Sanatında Kullanım Biçimlerinin Araştırılması*, Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar: Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- KALAY, Leman (2013). *Seramik Sanatında Minimalist Düzenlemeler*, Sanatta Yeterlik Eseri Çalışma Raporu, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü.
- ORAL, M. Emel (2005). "Türkiye'de Çağdaş Seramik Sanatının Gelişimi", *Anadolu Sanat*, S.16, sayfasız.
- ÖZER, Gökçe (2013). *Wabi Sabi Estetiği ve Japon Seramik Sanatına Etkileri*, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü.
- TİZGÖL, Kemal (2008). *Sanatta Minimalizm ve Seramik Sanatına Yansımaları*, Sanatta Yeterlik Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü.
- TURANİ, Adnan (2010). *Sanat Terimleri Sözlüğü*, İstanbul: Remzi Kitabevi.